

Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2018

Zpracovala: Mgr. Zuzana Starostová, krajský protidrogový koordinátor

Odkaz na internetovou prezentaci Olomouckého kraje věnovanou protidrogové prevenci:

<http://www.kr-olomoucky.cz/protidrogova-prevence-cl-85.html>

Obsah:

1	Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji.....	3
2	Koordinace protidrogové politiky.....	7
2.1	Institucionální zajištění.....	7
2.1.1	Krajské institucionální zajištění koordinace.....	7
2.1.2	Místní zajištění koordinace protidrogové politiky	9
2.2	Strategické dokumenty protidrogové politiky.....	10
2.3	Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky.....	11
3	Finanční zajištění služeb pro uživatele drog.....	12
3.1	Způsob financování služeb Olomouckým krajem.....	12
3.2	Způsob zajištění financování protidrogových služeb obcemi.....	13
4	Služby poskytované uživatelům návykových látek.....	14
4.1	Služby v oblasti snižování rizik.....	14
4.2	Služby v oblasti ambulantní léčby.....	16
4.3	Služby v oblasti rezidenční léčby.....	17
4.4	Doléčovací programy.....	17
4.5	Ostatní specializované programy.....	18
5	Specifická primární prevence.....	18

1 Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky v roce 2018 byl Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2015 – 2018, který byl dne 24. 4. 2015 usnesením č. UZ/15/32/2015 schválen Zastupitelstvem Olomouckého kraje. Kromě nelegálních drog byl zaměřen i na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologické hráčství.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018 byl Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2017 – 2018.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Tento Akční plán reagoval na aktuální situaci a přizpůsoboval svoje aktivity tak, aby se jejich prostřednictvím podařilo dosáhnout cílů Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018. Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2017 – 2018 byl rozdělen na dvě oblasti: oblast primární prevence a oblast snižování rizik, léčby, následné péče a sociálního začleňování.

Na drogové scéně Olomouckého kraje opět výrazně převládalo zneužívání pervitinu jako primární drogy. Velkým problémem v celé populaci stále zůstává zneužívání alkoholu.

Ve všech regionech Olomouckého kraje je klienty zneužíván zejména pervitin, marihuana a alkohol. Dále pak legálně i nelegálně získané léky, syntetické a taneční drogy a anabolika. Sezónně je zneužíváno opium a halucinogenní houby. U naprosté většiny uživatelů je primární droga kombinována se zneužíváním jiných návykových látek.

V komunitě Olašských Romů je již zneužíván pervitin, který převládá nad tradičním zneužíváním opiátů.

S ohledem na setrvalou drogovou kriminalitu a počty klientů v oblasti léčby užívání návykových látek, lze i nadále považovat situaci v užívání nelegálních návykových látek v Olomouckém kraji za stabilizovanou.

Užívání drog v prostředí zábavy, nočního života

V prostředí nočního života působí spíše nárazově zejména služba Terénní programy Olomouc (Společnost Podané ruce o.p.s.) a služba Terénní program Kappa-Help.

Problémové formy užívání drog

V Přerově, v Prostějově a v rámci Terénních programů na Šumpersku probíhá v některých lékárnách distribuce Harm reduction balíčků, která je pro uživatele návykových látek bezplatná.

Nové syntetické drogy

Zejména na Šumpersku je užívána syntetická droga „emko“.

Hazardní hraní

Na cílovou skupinu hazardních hráčů a osob blízkých je zaměřena zejména činnost Centra komplexní péče v Olomouckém kraji (Společnost Podané ruce, o.p.s), které nabízí své služby v Olomouci, Prostějově, Zábřehu. Připravuje poskytování této služby ve Statutárním městě Přerov. Tato služba provozuje i svépomocný web pro hazardní hráče (<http://gambling.podaneruce.cz/>), který je propojen i se sociální sítí facebook. V roce 2018 fungovala podpůrná skupina pro hazardní hráče. Služba pracuje také s cílovou skupinou uživatelů návykových látek.

Zneužívání alkoholu

Z nízkoprahových zařízení s cílovou skupinou uživatelů alkoholu pracuje pouze Kontaktní a poradenské centrum Krédo (PONTIS Šumperk o.p.s) v Šumperku.

Ze služeb ambulantní léčby jsou to služby zejména v Olomouci.

V prostorách P-centra, spolku se schází skupina Anonymních alkoholiků. Tato skupina se schází i v Zábřehu.

Drogová kriminalita:

Drogová kriminalita – Policie České republiky

Následující údaje jsou převzaty od Policie České republiky, Olomoucký kraj, 2018:

Přestupky týkající se návykových látek
přestupky podle § 35 odst. 1 písm. a), b), c), j) a § 36 odst. 1 písm. a), b), c), d), j), k) a l)
zákona č. 65/2017 Sb. (o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek)
přestupky podle § 39 odst. 2 zákona č. 167/1998 Sb. (o návykových látkách)
přestupek podle § 108 odst. 1 písm. h) zákona č. 378/2007 Sb. (o léčivech)

Provedené realizace na úseku TOXI v Olomouckém kraji v roce 2018

Organizační článek	počet realizací	počet tr. stíhaných osob (včetně ZPŘ, či jiný způsob ukončení)	§ práv. kval. TZ	varny	pěstírny
KŘP OOK	-	-	-	-	-
ÚO Olomouc	55	56	283/1,2b,c 284/1, 2 288/1 284/1, 2, 4	7	2
ÚO Přerov	47	51	283/1, 2b, 286/1, 284/1	3	0
ÚO Šumperk	39	42	283/1, 2b	4	1
ÚO Prostějov	31	32	283/1, 2b, c 284/2 285/1	1	3
ÚO Jeseník	43	45	283/1, 2b 284/1 286/1	7	2
Celkový počet	215	226		22	8

Tabulka 1-1: Počet osob/pachatelů přestupků **projednaných** v r. 2018 v rozdělení podle věku pachatele a drogy:

Přestupky držení drog	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Konopné drogy	17	67
Pervitin		22
Extáze		2
Heroin		
Kokain		
Subutex/Suboxone		
Houby obsahující OPL		
MDMA		1
Celkem osob	17	91

Poznámka: „Celkem osob“ nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykázána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

Tabulka 1-2: Počet osob/pachatelů přestupků **projednaných** v r. 2018 podle věku pachatele a drog

Rostliny/houby	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Rostliny konopí		1
Jiné rostliny nebo houby obsahující OPL		1
Celkem osob		2

Poznámka: "Celkem osob" nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykazána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

Tabulka 1-3: Množství drog zajištěných v r. 2018 v rámci **projednaných** přestupků v rozdělení podle drog

Druh drogy	Celkové množství v g.
Konopné drogy (g)	345,623
Rostliny konopí (ks rostlin)	19
Pervitin (g)	10,64
Extáze (ks tablet)	3
Heroin (g)	
Kokain (g)	
Subutex/Suboxone (ks tablet)	
Hašiš	
Houby obsahující OPL (ks)	
MDMA	0,6

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor zdravotnictví, řešil v roce 2018 jako odvolací správní orgán 1 přestupek v oblasti návykových látek, a to podle § 30 (odst. 1 písm. a)) zákona 200/1990 Sb. – prodej alkoholického nápoje osobě mladší 18 let.

Přestupek podle § 39 odst. 2 zákona č. 167/1998 Sb. neoprávněné přechovávání omamné nebo psychotropní látky (resp. návykové látky) nebo neoprávněné pěstování rostliny nebo houby obsahující takovou látku nebyl řešen.

Další informace k situaci v Olomouckém kraji

V sociálně vyloučených lokalitách Olomouckého kraje jsou poskytovány služby zaměřené spíše na sociální začleňování. V některých probíhají i terénní programy pro uživatele drog, např. v Přerově, Jeseníku, Prostějově a v obcích Šumperska a Jesenicka.

Úspěšný sociální podnik - kavárna „Naše café“ v Olomouci, který podporuje klienty Doléčovacího centra organizace P-centrum, spolek, v začlenění do pracovního procesu, je začleněn mezi vyhledávané kavárny centra Statutárního města Olomouce. Centrum komplexní péče v Olomouckém kraji, zaměřené zejména na cílovou skupinu patologických hráčů a nelátkových závislostí, poskytuje své služby kromě Olomouce i v Zábřehu a Prostějově. Zařízení plánuje poskytovat své služby i ve statutárním městě Přerově.

Dne 26. 10. 2018 proběhl v Olomouci na CARITAS - Vyšší odborné škole sociální již 7. ročník Krajské konference primární prevence Olomouckého kraje pro rok 2018. Konference se zúčastnili představitelé samosprávy Olomouckého kraje, zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a metodici primární prevence z poradenských pedagogických a psychologických pracovišť i ze škol a školských zařízení na území Olomouckého kraje, a to v celkovém počtu 150 účastníků. Konference byla pořádána na téma „(Ne)Úspěšný žák“ a předcházela jí roční cyklus vzdělávání školních metodiků prevence. Konference i celoroční cyklus vzdělávání byly hrazeny z finančních prostředků Olomouckého kraje v celkové výši 200 000,- Kč.

Na Jesenicku a Vidnavsku v oblasti primární prevence působí organizace AZ Help, z.s., která realizuje vzdělávání pedagogů.

Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí ve spolupráci s Vojenskou nemocnicí Olomouc a Okresním sdružením ČLK uspořádal odborný seminář „Závislost=nemoc. Umíme ji léčit?“ byl určen zejména odborné veřejnosti. Kromě prezentace odborných příspěvků a sdělení se na této akci uskutečnil křest edukačních brožur a letáků, které pokřtil herec Michal Dlouhý.

Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské v Bílé Vodě uspořádala pro odbornou veřejnost tradiční bílovodecké psychiatrické dny, v jejichž rámci se konala konference „Multidisciplinarita v adiktologii“.

V Zábřehu se schází skupina Anonymních alkoholiků. Skupina Anonymních alkoholiků se schází i v Olomouci, v prostorách P-centra, spolku.

Pro aktivní uživatele alkoholu - osoby v nepříznivé sociální situaci, se zhoršenou soběstačností nebo zdravotním stavem je v Šumperku otevřena stacionární služba Armády Spásy – zařízení „Přístav“.

2 Koordinace protidrogové politiky

2.1 Institucionální zajištění

2.1.1. Krajské institucionální zajištění koordinace

Krajský protidrogový koordinátor

Funkce protidrogového koordinátora Olomouckého kraje byla zřízena k 15. 9. 2001, a to od počátku v úvazku 1,0. Od 1. 7. 2002 pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Zajišťuje vertikální i horizontální koordinaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji.

Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí

Komise je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje. Zabývá se otázkami prevence kriminality, protidrogové politiky a primární prevence rizikového chování ve školství. Má 15 členů. V roce 2018 proběhlo 5 jednání této komise, v rámci nichž byla přijata usnesení komise k vyhlášení a vyhodnocení Dotačního titulu Podpora prevence kriminality a k přijetí stálého hosta komise – zástupce TOXI týmu Policie ČR a k projednání tzv. obchodu s chudobou. Garantem této komise je Mgr. Dalibor Horák, 3. náměstek hejtmána. Tajemníkem komise je manažer prevence kriminality Mgr. Michal Poláček.

Seznam členů komise a kontakt na jejího tajemníka je umístěn na webových stránkách Olomouckého kraje:

<http://www.kr-olomoucky.cz/komise-pro-prevenci-kriminality-a-drogovych-zavislosti-cl-3865.html>

Horizontální koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

Krajská protidrogová koordinátorka spolupracuje s manažerem prevence kriminality (pracovník odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje), krajským koordinátorem romských poradců (pracovník odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje), metodikem prevence rizikového chování (pracovník odboru školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje), zdravotnickými zařízeními i policií. Spolupráce je dobrá, probíhá v různé intenzitě a má různé formy, včetně spolupráce při přípravě strategických plánů.

Krajská protidrogová koordinátorka je také aktivně zapojena do Komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci, v pracovní skupině „Osoby ohrožené návykovým chováním“ a do projektu Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji, v pracovní skupině „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ (manažerka pracovní skupiny). Dále je členkou pracovní skupiny pro prevenci kriminality (pracovní skupina ad hoc) a realizačně – manažerského týmu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

V rámci pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji dochází k pravidelnému společnému setkávání zástupců neziskových organizací působících v oblasti protidrogové prevence a krajské protidrogové koordinátorky.

2.1.2. Místní zajištění koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

V Olomouckém kraji je 5 okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk) se 13 obcemi s rozšířenou působností. Kontaktní pracovník byl určen ve všech 13 obcích s rozšířenou působností a i v dalších 4 obcích. Výměna informací, řešení problémů a konzultace probíhají elektronickou cestou i osobním kontaktem. Služby pro uživatele drog poskytované neziskovým sektorem jsou součástí komunitního plánování obcí a jejich zástupci se přímo podílí na vytváření komunitních plánů sociálních služeb.

Žádná z obcí Olomouckého kraje nemá zpracován samostatný dokument pro oblast protidrogové politiky, ani o její realizaci nevydává samostatnou výroční zprávu. Problematika osob zneužívajících návykové látky a hazardních hráčů je začleněna do komunitních plánů rozvoje sociálních služeb jednotlivých obcí.

Kontaktní pracovníci obecních úřadů – protidrogová prevence

ADRESA	KONT. PRAC.	ODBOR	TELEFON	E-MAIL
MÚ Šumperk, Lautnerova 1, 787 01	Bc. Slavěna Karkošková	Odbor sociálních věcí	583 388 919	slavena.karkoskova@musumperk.cz
MÚ Javorník, Nám. Svobody 134, 790 70	Bc. Jorga Jarníková	Odbor tajemníka	584 458 789, 725 174 028	socialni.jr@mestojavornik.cz
MÚ Mohelnice, U Brány 2, 789 85	Fričarová Eva	Odbor sociálních věcí – vedoucí	583 452 163	fricarovae@mu-mohelnice.cz
Magistrát města Olomouce, Odbor sociálních služeb Štursova 1, 77900 Olomouc	Fritscherová Jarmila, PhDr.	Odbor sociálních služeb	585 562 110, 606 749 911	jarmila.fritscherova@olomouc.eu
MÚ Jeseník, Masarykovo nám.1/167, 790 01	Ptáčková Bohumila, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 498 414	bohumila.ptackova@mujes.cz
MÚ Zlaté Hory, Nám. Svobody 80, 793 76	Zondláková Alena, Bc., DiS.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 453 059	alena.zondlakova@zlatehory.cz
MÚ Prostějov, Nám. T.G. Masaryka 131/12, 796 01	Petrželová Gabriela, Bc.	Odbor sociálních věcí	582 329 341	gabriela.petrzelova@mestopv.cz
MÚ Šternberk, Horní nám. 16, 785 01	Zajacová Jitka, Ing.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, vedoucí	585 086 527 mobil: 725 765 695	zajacova@sternberk.cz
MÚ Uničov, Masarykovo nám. 1, Uničov, 783 91	Kovařík Josef.	Odbor obrany a krizového řízení	585 088 331	jkovarik@unicov.cz

MÚ Zábřeh, Nám. Osvobození 345/15, 789 01	Machová Miroslava, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	583 468 121	miroslava.machova@muzabreh.cz
MÚ Konice, Na Příhonech 405, 798 52	Koudelková. Hana, Mgr.	Vedoucí odboru soc. věcí	582 401 471	hana.koudelkova@konice.cz
MÚ Litovel, nám. Přem. Otakara 778, 784 01	Rozehnalová Zuzana	Odbor sociální a správní,	585 153 231	kurator@mestolitovel.cz
MÚ Hanušovice, Hlavní ulice 92, 788 33	Vinklerová Radka, Mgr.,	Odbor tajemníka	583 034 426	vinklerova@mu-hanusovice.cz
MÚ Hranice, Pernštejnské nám. 1, 753 01	Turková Lenka, Mgr..	Odbor sociálních věcí	581 828 424	lenka.turkova@mesto-hranice.cz
Magistrát města Přerova, Nám. T.G.M. 2, 750 11	Buš Boleslav, DiS.	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	581 268 793	boleslav.bus@prerov.eu
MÚ Kojetín, Masarykovo nám. 20, 752 01	Stavová Alice, Bc.	Odbor sociálních věcí	581 277 437	a.stavova@radnice.kojetin.cz
MÚ Lipník nad Bečvou náměstí T.G. Masaryka 89, 751 31	Jemelková Pavla, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	581 722 220	jemelkova@mesto-lipnik.cz

2.2 Strategické dokumenty protidrogové politiky Olomouckého kraje

Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2015 – 2018, který byl dne 24. 4. 2015 schválen usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č UZ/15/32/2015, je základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky. Kromě nelegálních drog je zaměřen také na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologického hráčství.

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018 jsou **Akční plány realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji** na dvouletá období.

Oblast primární prevence je součástí Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2015 – 2018.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast sociálních služeb je **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2018 - 2020**, v jehož rámci vyvíjí činnost pracovní skupina „Osoby ohrožené návykovým jednáním“.

<https://www.kr-olomoucky.cz/strednedobe-planovani-socialnich-sluzeb-cl-288.html>

Protidrogová koordinátorka je manažerkou této pracovní skupiny a zároveň i členkou realizačně - manažerského týmu pro Střednědobý plán.

Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2017 – 2021 byla schválena usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č. UZ/23/24/2016 ze dne 23. září 2016.

<http://www.kr-olomoucky.cz/prevence-kriminality-cl-292.html>

Výchozí částí této strategie je bezpečnostní analýza území kraje, institucionální analýza a sociodemografická analýza, která určuje cíle a priority v oblasti prevence kriminality, které mohou přispět k eliminaci kriminálně rizikových jevů. Oblast protidrogové prevence se v tomto dokumentu, jako jedna z dalších oblastí přispívající k řešení sociálně patologických jevů, objevuje pouze v popisu organizační struktury kraje a v rámci popisovaných dotačních titulů kraje. Cíleně se oblast protidrogové prevence v záměrech a prioritách strategie prevence kriminality, s odkazem na svou vlastní samostatnou strategii, neobjevuje.

2.3 Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky v r. 2018

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Regionální konference primární prevence rizikového chování	Pedagogicko psychologická poradna Olomouc	Pedagogové, metodici primární prevence	prevence rizikového chování
Odborný seminář „Závislost=nemoc. Umíme ji léčit?“	Adiktologická ambulance prevence a léčby závislosti ve spolupráci s Vojenskou nemocnicí Olomouc a Okresním sdužením ČLK	Odborná veřejnost	Léčba závislosti Oborné příspěvky a sdělení Křest edukačních brožur a letáků
Konference „Multidisciplinarita v adiktologii“	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské v Bílé Vodě	Odborná veřejnost	Přednášky, workshopy z oblasti adiktologie u

3 Finanční zajištění služeb pro uživatele návykových látek

3.1 Způsob financování služeb Olomouckým krajem

Olomoucký kraj každoročně vyhlašuje dotační program pro oblast sekundární a terciární protidrogové prevence, v roce 2018 to byl **Program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence pro rok 2018**.

Tento dotační program je administrován odborem zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje. V jeho rámci obdržely neziskové organizace z rozpočtu Olomouckého kraje **2 625 000 Kč**.

Odborem sociálních věcí je administrován **Program finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji**, který je zaměřen na financování sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů; zařazených do sítě sociálních služeb Olomouckého kraje.

Služby protidrogové prevence byly podpořeny z **Programu finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji 2018 - Podprogram č. 1**.

Organizace také mohly získat finanční prostředky formou **individuální žádosti**. V roce 2018 neobdržel touto cestou příspěvek žádný projekt protidrogové prevence.

Činnost **Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné služby** je každoročně podpořena z rozpočtu Olomouckého kraje částkou **6 099 000 Kč**.

3-1 Výdaje na protidrogovou politiku z rozpočtu Olomouckého kraje v roce 2017

Výdaje	Popis	Výše (v Kč)
Program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence v roce 2018	Dotační tituly: 1. Kontaktní a poradenské služby 2. Terénní programy 3. Ambulantní léčba 4. Doléčovací programy 5. Specifická selektivní a indikovaná primární prevence	2 625 000
Programu finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji 2018 - Podprogram č. 1.	Dotace ze státního rozpočtu do rozpočtu Olomouckého kraje určená na poskytování sociálních služeb	zaokr.1 100 000 000
Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná stanice		6 099 000
Vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních	Příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje pro příspěvkovou organizaci Pedagogicko-psychologickou poradnu na vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních - roční vzdělávací cyklus, který vrcholí krajskou konferencí primární prevence	200 000

3.2 Způsob zajištění financování služeb obcemi

Obce velmi často nemají ve svých rozpočtech částku na podporu protidrogové prevence přesně vyčleněnu. Všechny služby, na jejichž financování se podílel Olomoucký kraj, byly podpořeny i z rozpočtů obcí.

Tabulka 3-2: Výdaje z rozpočtu obcí v roce 2018

Obec	Služba	Částka (Kč)
Statutární město Prostějov	Kontaktní centrum v Prostějově (i na TP)	250 000
Statutární město Prostějov	Centrum komplex. péče v Olomouckém kraji	70 000
Statutární město Olomouc	Terénní programy v Olomouci	129 000
Litovel	Terénní programy v Olomouci	20 000
Štenberk	Terénní programy v Olomouci	90 000
Zábřeh	Terénní programy na Šumpersku	100 000
Zábřeh	Centrum komplex. péče v Olomouckém kraji	112 000
Mohelnice	Terénní programy na Šumpersku	50 000
Libina	Terénní programy na Šumpersku	40 000
Uničov	Terénní programy v Olomouci	30 000
Statutární město Olomouc	Práce s klienty v konfliktu se zák.	108 000
Statutární město Olomouc	Centrum komplex.péče v Olomouckém kraji	352 000
Jeseník	Kontaktní centrum Darmoděj	23 000
Jeseník	Terénní program Darmoděj	26 000
Jeseník	Služba následné péče Darmoděj	20 000
Statutární město Olomouc	Poradna pro alkoholové a jiné závislosti	176 000
Statutární město Olomouc	Doléčovací centrum	340 000
Statutární město Olomouc	Sdružení D – prim prev.	380 000
Statutární město Olomouc	Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí	70 000
Statutární město Olomouc	Prevence rizikového chování (všeob., selekt.,ind.)	582 000
Šumperk	K-centrum PONTIS Šumperk o.p.s.	112 000
Statutární město Přerov	Prog. specif.prim.prev. pro žáky SŠ a ZŠ okresu Přerov	25 000
Statutární město Přerov	Terénní program KAPPA-HELP	55 000
Statutární město Přerov	Zajištění provozu a služeb KKC Kapp Testy klientů OSPOD	55 000 +31 000
Hranice	Terénní program KAPPA-HELP	5 000
Kojetín	Poraden. centrum pro problémy se závislostmi a terénní program pro osoby ohrožené drogovou závislostí	36 000
Statutární město Olomouc	Kontaktní centrum v Olomouci	202 000
Lipník nad Bečvou	Terénní program KAPA-HELP a beseda s abstinujícím klientem	9 500
Hanušovice	Terénní programy na Šumpersku (Společnost Podané ruce o.p.s.)	40 000

Menší obce Šumperska	Terénní programy	30 000
Celkem		3 139 000

4 Služby poskytované uživatelům návykových látek

4. 1 Služby v oblasti snižování rizik

Služby v oblasti snižování rizik spojených s užíváním drog zajišťuje v Olomouckém kraji 5 kontaktních center. V každém regionu se nachází kontaktní centrum a jsou realizovány terénní programy. Klientům a blízkým osobám jsou všechny služby nabízeny dle standardů odborné způsobilosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. V roce 2018 nedošlo v této oblasti k žádným výrazným změnám.

Převážnou většinu klientů Kontaktního centra v Olomouci stále tvoří intravenózní uživatelé pervitinu, i když stále více klientů předchází na šetrnější způsoby užívání.

Kontaktní centrum Prostějov (Společnost Podané ruce o.p.s.) poskytuje 2 služby: standardní kontaktní a poradenský program a terénní program. V Prostějovském regionu je klienty nejčastěji užíván pervitin (kromě marihuany a alkoholu).

Kontaktní centrum Kappa v Přerově má v cílové skupině nejvíce zastoupeny intravenózní uživatele pervitinu. V tzv. opiové sezóně se ve významné míře objevují uživatelé surového opia. V tomto období je Přerov a jeho okolí místem, do kterého se stahují uživatelé opia z celé České republiky, i když jejich počet mírně klesá.

Kontaktní centrum Krédo v Šumperku (PONTIS Šumperk o.p.s) pracuje také s cílovou skupinou uživatelů alkoholu.

Kontaktní centrum Darmoděj stabilně poskytuje kvalitní služby v Jeseníku.

Služba Terénní programy na Šumpersku působí ve městech Zábřeh, Mohelnice a Hanušovice a obcích Libina, Postřelmov, Třeština a v dalších obcích.

Služba Terénní programy v Olomouci působí i v Uničově, Šternberku a Litovli. V Uničově pracuje kromě klientů užívajících tradiční drogy i s uživateli opiátů. Jedná se převážně o sezónní užívání. Kuřákům marihuany jsou distribuovány filtry Rolls. Je navázána spolupráce s některými lékárnami, do kterých jsou umísťovány základní balíčky s Harm reduction materiálem. V poslední době se i mezi uživatele drog, kteří jsou se službou v kontaktu, více dostávají nové syntetické látky, které jim způsobují větší zdravotní potíže. Službě se daří být v kontaktu s mladšími uživateli (do 25 let), se kterými je nutné hovořit o zejména zásadách bezpečnějšího užívání. Tito uživatelé často aplikují drogy více rizikově, bez znalosti základních zásad Harm reduction. V regionu je stále velmi rozšířené víkendové užívání nějaké stimulační látky (pervitin, extáze, „emko“)

Tabulka 4-1: Služby v oblasti snižování rizik poskytované v r. 2018 (včetně programů snižování rizik na tanečních akcích, v klubech a prostředí noční zábavy)

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby *	Cílová skupina	Počet klientů (uživatelů)	Počet kontaktů (uživate.)	Počet vydaných inj. stř.	Územní působnost
K-centrum Darmoděj	Darmoděj, z.ú.	KPS	Problémoví uživatelé drog	151	3355	10807	Jesenicko
K-centrum Krédo	PONTIS Šumperk o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog a alkoholu	188	2788	30931	Šumpersko
Kontaktní centrum v Olomouci	Společnost Podané ruce, o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	398 +40 no code	5972	34689	Olomoucko
Kontaktní centrum v Prostějově	Společnost Podané ruce, o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	169	1674	24502	Prostějovsko
KKC Kappa	KAPPA-HELP, z.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	108	1722	14686	Přerovsko
Terénní programy v Olomouci	Společnost Podané ruce, o.p.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	225	1045	29244	Olomoucký region
Terénní programy na Šumpersku	Společnost Podané ruce, o.p.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	246	1147	23653	Šumperský region
Terénní program Kappa-Help	KAPPA-HELP, z.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	123	903 (plus noční akce 86)	10041	Přerovský region
Darmoděj z.ú.-Terénní program	Darmoděj, z.ú.	TP	Problémoví uživatelé drog	71	1201	10485	Jesenický region
Terénní HR služby v Prostějovském regionu	Společnost Podané ruce, o.p.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	102	270	2976	Prostějovský region

* TP – terénní programy, KPS – kontaktní centra, KPS a TP – sloučené programy

U naprosté většiny klientů služeb je zastoupena kombinace primární drogy se zneužíváním alkoholu, marihuany, sezónních drog (surové opium, lysohlávky) a léků.

V rámci služby Terénní program Kappa-Help jsou do lékáren distribuovány tzv. bezpečné balíčky, díky čemuž dochází také k monitoringu využívání lékáren uživateli drog.

Tyto balíčky jsou distribuovány i na Prostějovsku a Konicku (Společnost Podané ruce o.p.s.).

Na Prostějovsku zůstává bez služeb harm reduction oblast Konicka.

Kromě této lokality se síť služeb se z hlediska územního pokrytí a dostupnosti služeb obyvatelům Olomouckého kraje v jednotlivých regionech jeví jako dostačující.

I nadále probíhá spolupráce s pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), kdy do služeb dochází matky uživatelky. S některými je možné navázat systematickou spolupráci, která je zaměřena na témata užívání, možnosti léčby, abstinence apod. S klientkami samozřejmě pracují na bázi důvěry, anonymity a mlčenlivosti.

Problémem stále zůstává nedostatečné financování některých služeb, zejména terénních programů, které jim neumožňuje vykonávat jejich činnost v dostatečném rozsahu a kvalitě.

4.2 Služby v oblasti ambulantní léčby

Ve Fakultní nemocnici v Olomouci je na Klinice psychiatrie v Ambulanci závislostí realizován program ambulantní léčby a programy substituce.

V Olomouci zajišťují program ambulantní léčby a poradenství neziskové organizace P-centrum, spolek a Společnost Podané ruce o.p.s. a zdravotnické zařízení Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí (Nestátní interní oddělení s. r. o.) v Olomouci.

V Jeseníku působí ve velmi omezené míře adiktologická ambulance organizace Darmoděj, z.ú.,

Ambulantní léčbu závislosti na léčbu závislosti na legálních i nelegálních drogách poskytují také psychiatrické ordinace. Na webu Olomouckého kraje lze najít základní přehled těchto služeb:

<http://www.kr-olomoucky.cz/prehled-psychiatrickych-a-adiktologickych-sluzeb-cl-2757.html>

Služba Centrum komplexní péče v Olomouckém kraji (Společnost Podané ruce o.p.s.) v Olomouci poskytuje individuální i rodinné poradenství, zaměřené na problematiku zvládnutí závislosti a problémů s hráčstvím včetně otázek dluhů a základního právního poradenství. Služba nabízí i svépomocný web pro hráče. Pracuje také s klienty s problémem závislosti na alkoholu a nealkoholových návykových látkách. Spolupracuje s Probační a mediační službou Olomouc, Šumperk, Prostějov a s OSPOD. Služby poskytuje i ve městech Zábřeh a Prostějov.

Přerovská organizace KAPPA-HELP, z. s. provozuje ve spolupráci s městem Poradenské centrum pro problém se závislostí v Kojetíně.

4.3 Služby v oblasti rezidenční léčby

V Olomouckém kraji je zajištěna střednědobá i dlouhodobá ústavní léčba závislostí v Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě a v Psychiatrické léčebně ve Šternberku (Primariát VII. - Léčba závislostí). V Psychiatrické nemocnici v Bílé Vodě jsou k dispozici komunity i specializovaná oddělení pro komplexní léčbu závislostí. Pro klienty je v nabídce několik léčebných programů včetně začleněných terapeutických komunit (Terapeutická komunita Harmonie, Terapeutická komunita Fides a Terapeutická komunita Fénix, Terapeutická komunita Tao).

V Psychiatrické léčebně ve Šternberku je zajišťována také soudně nařízená ústavní léčba. Středisko sekundární prevence a léčby závislostí při Vojenské nemocnici v Olomouci poskytuje kromě detoxikace a detoxifikace také krátkodobou léčbu.

Detoxikace je poskytována také ve Fakultní nemocnici v Olomouci a v Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě i v Psychiatrické léčebně ve Šternberku.

Činnost Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné služby, která je každoročně podpořena finančními prostředky Olomouckého kraje ve výši zhruba 6 milionů Kč, zajišťuje Vojenská nemocnice.

Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná služba umožňuje bezpečné vystřízlivění osob, které se pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek dopouštějí společensky nebezpečného chování, chování ohrožujícího sebe nebo okolí, případně působí veřejné pohoršení. Záchyty jsou podrobeny také osoby, které se dopustily přestupků nebo trestné činnosti a pro opilost nemohou být umístěny v policejní cele a osoby, které jsou vedeny jako hledané a byly zadrženy ve stavu opilosti. Její provoz je nepřetržitý. Je personálně i provozně zajištěn Střediskem sekundární prevence a léčby závislostí Vojenské nemocnice Olomouc. Služba nabízí kapacitu až 15 míst. V roce 2018 bylo uskutečněno 1 696 záchyťů. Záchyťů při ovlivnění drogami je minimum. Záchyty jsou uskutečňovány převážně na základě žádosti Policie ČR, dále pak zdravotnických zařízení. Snahou personálu služby je i nabídnout případnou pomoc. Klientům je tedy nabízena edukace, možnost léčby a ve spolupráci s dalšími službami i sociální a právní poradenství.

4.4 Doléčovací programy

V Olomouckém P-centru dlouhodobě probíhá úspěšný doléčovací program, který je určen klientům z celé České republiky. Jeho součástí je i nabídka chráněného bydlení ve dvou bytových jednotkách.

Další doléčovací program realizuje v úzké spolupráci s Psychiatrickou nemocnicí v Bílé Vodě organizace Darmoděj, z.ú.

Tabulka 4-4 Doléčovací programy v r. 2018

Název projektu/ programu	Realizátor	Cílová skupina	Kapacita	Počet osob, kt. služby využily	Územní působnost
P-centrum – Doléčovací centrum	P-centrum	Uživatelé alkoholových i nealkoholových drog, patologičtí hráči	15	31	Česká republika
Darmoděj z.ú. – Služba náslené péče	Darmoděj, z.ú..	Uživatelé alkoholových i nealkoholových drog, patologičtí hráči	24	53	Jesenický region

4.5 Ostatní specializované programy

Klienty všech služeb, kteří mají problém se zákonem nebo jsou ve výkonu trestu, mohou využívat úspěšný program „Práce s klienty v konfliktu se zákonem“ probíhající v úzké spolupráci zejména s Vazební věznicí Olomouc a s věznicí Mírov. Ve Vazební věznicí Olomouc je realizován strukturovaný program. Ve věznicích Ostrava - Heřmanice, Ostrov nad Ohří a Opava realizuje služba svoji činnost 1x za 6 měsíců nebo individuálně dle potřeby klienta. Ve spolupráci s probační a mediační službou je nabízen strukturovaný terapeutický program, určený zejména rodičům.

5 Specifická primární prevence

Aktivity v oblasti specifické primární prevence

Specifická primární prevence je jedním z pilířů preventivních aktivit v oblasti primární prevence a je nutností všude tam, kde již nepostačují mechanismy primární prevence všeobecné.

V Olomouckém kraji se výkonu specifické primární prevence ze strany nestátních neziskových organizací v největším rozsahu se věnuje organizace P-centrum, spolek, která významným způsobem pracuje v rámci Programů primární prevence také s pedagogy.

Mezi největší vzdělavatele a realizátory programů v Olomouckém kraji patří již zmíněné P-centrum, dále pak KAPPA – HELP z.s. (Přerov a okolí), kde se rovněž věnují vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, Sdružení D (Olomouc) a Společnost Podané ruce, o.p.s. (Prostějov a okolí). Na Jesenicku a Vidnavsku působí v oblasti primární prevence organizace AZ Help, z.s, která realizuje vzdělávání pedagogů.

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace (Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta) v Olomouci se zabývá vzděláváním, výzkumem, intervencí a osvětou spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény.

Na jednotlivých školách jsou realizovány minimální preventivní programy, některé školy realizují i další aktivity a projekty v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Skutečně významný podíl na realizaci specifické primární prevence na školách (nejčastěji ve formě konkrétní intervence) mají oblastní metodici primární prevence (ve všech 5 okresech Olomouckého kraje) působící v Pedagogicko-psychologické poradně a Speciálně pedagogickém centru Olomouckého kraje, kteří v rámci celoročních aktivit realizují i aktivity vzdělávání pedagogů.

Dne 26. 10. 2018 proběhl v Olomouci na CARITAS - Vyšší odborné škole sociální 7. ročník Krajské konference primární prevence Olomouckého kraje pro rok 2018.

Konference se zúčastnili představitelé samosprávy Olomouckého kraje, zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a metodici primární prevence z poradenských pedagogických a psychologických pracovišť i ze škol a školských zařízení na území Olomouckého kraje, a to v celkovém počtu 150 účastníků. Konference byla pořádána na téma „(Ne)Úspěšný žák“ a předcházel jí roční cyklus vzdělávání školních metodiků prevence. Konference i celoroční cyklus vzdělávání byly hrazeny z finančních prostředků Olomouckého kraje v celkové výši 200 000,- Kč.

Tabulka 5: Programy primární prevence realizované v rámci finanční podpory dotačního řízení MŠMT ČR na podporu primární prevence v Olomouckém kraji pro rok 2018.

Název projektu/programu	Realizátor programu (pracoviště)	Cílová skupina	Charakteristika aktivit	PP Všeobecná/ Selektivní/ Indikovaná	Certifikovaná služba (ano/ne)/výše dotace
Prevence rizikového chování – všeobecná a selektivní prevence	P-centrum, spolek Olomouc, Centrum primární prevence	Žáci 2. stupně ZŠ a studenti SŠ a SOŠ	Interaktivní práce s kolektivem, prožitkové lekce	Všeobecná i selektivní	Ano 700 000,- Kč
Programy všeobecné, selektivní i indikované prevence	Sdružení D, z.ú. Olomouc	Žáci 2. stupně ZŠ a studenti SŠ	Interaktivní zážitkové programy formou dramaterapie	Všeobecná, selektivní i indikovaná	Ne 675 000,- Kč
Program specifické primární prevence KAPPA-HELP	KAPPA-HELP, z.s. Přerov	Žáci 1. a 2. stupně ZŠ Studenti SŠ	Komplexní program primární prevence zahrnující základní témata této oblasti	Selektivní	Ano 645 200,- Kč
E-Bezpečí	Centrum prevence rizikové		Projekt je zaměřený na prevenci,	Všeobecná a selektivní	Ne

	virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého		vzdělávání, výzkum, intervenci a osvětu spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvis. fenomény.		258 000,- Kč
Komplexní program primární prevence rizikových projevů chování a metodické podpory pedagogům	AZ Help, z.s.	Žáci 2. stupně ZŠ a žáci SŠ a pedagogičtí pracovníci	Komplexní program vybraných témat specifické primární prevence a vzdělávání pedagogických pracovníků + metodická pomoc.	Všeobecná a selektivní	Ne 700 000,- Kč
Děti dětem, všichni spolu, tvoříme si zdravou školu	Základní a mateřská škola Štítý	Žáci ZŠ	Komplexní školní program primární prevence	Všeobecná	Ne 150 000,- Kč
Učíme se zdravě a bezpečně žít	Střední škola technická Přerov	Žáci SŠ	Komplexní školní program primární prevence	Všeobecná	Ne 412 200,- Kč

Závěr

Olomoucký kraj usiluje i v rámci své integrované protidrogové politiky o komplexní řešení problematiky nelegálních drog, legálních drog a problémového hráčství. Má kvalitní síť poskytovatelů služeb, která mezi sebou výborně komunikuje. Většina zařízení či organizací poskytuje služby uživatelům všech návykových látek a hazardním hráčům nebo je schopna podat klientovi informaci či zajistit přesun do jiné službě vyhovující jeho potřebám.

Na drogové scéně Olomouckého kraje opět výrazně převládalo zneužívání pervitinu jako primární drogy. Velkým problémem v celé populaci zůstává zneužívání alkoholu.

U většiny klientů je primární droga kombinována se zneužíváním alkoholu, marihuany, tanečních a sezónních drog a léků.

Ze státního rozpočtu byla výrazně finančně posílena oblast služeb a programů pro cílovou skupinu hazardních hráčů, což se pozitivně projevilo v jejich zkvalitnění a rozšíření. Finanční podpora služeb i její mírné navýšení umožní pracovníkům kvalitnější práci s klientem.

Na cílovou skupinu hazardních hráčů a osob blízkých je zaměřena zejména činnost Centra komplexní péče v Olomouckém kraji, Společnost Podané ruce, o.p.s., které nabízí své služby v Olomouci, Prostějově a ve městě Zábřeh. Tato služba provozuje i svépomocný web pro hazardní hráče (<http://gambling.podaneruce.cz/>), který je propojen i se sociální sítí facebook. Klientům je k dispozici i podpůrná skupina pro hazardní hráče. Služba pracuje i s cílovou skupinou uživatelů návykových látek. Centrum komplexní péče připravuje rozšíření své služby i do Statutárního města Přerova.

Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí v Olomouci (Nestátní interní oddělení s.r.o.) úspěšně prošla certifikací odborné způsobilosti služeb Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky a má stabilní místo v síti služeb ambulantní péče. Toto adiktologické zařízení má uzavřenu smlouvu se všemi většími zdravotními pojišťovnami.

Situaci v užívání návykových látek v Olomouckém kraji lze považovat za stabilizovanou. Problémem zůstává problematika zneužívání alkoholu, kdy se v některých zařízeních ukazuje, že cílové skupiny uživatelů drog a alkoholu spolu špatně fungují a prakticky je velmi složité poskytovat stejné služby oběma skupinám.

Zajištění rovnocenného přístupu všech cílových skupin do služeb zůstává cílem pro další období. Je třeba zachovat nebo mírně zvýšit podporu existujících zařízení.

Olomoucký kraj si uvědomuje zásadní význam vzájemné spolupráce obcí a Olomouckého kraje a bude se snažit tuto spolupráci nadále prohlubovat. V rámci komunitního plánování rozvoje sociálních služeb jednotlivých obcí dochází k úzké spolupráci sociálních a adiktologických služeb. Ředitelé organizací, vedoucí služeb i krajský koordinátor jsou členy jednotlivých pracovních skupin a aktivně komunikují a spolupracují.